

Sosiaali- ja terveysvaliokunta 16.11.2023

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yleisestä asumistuesta
annetun lain muuttamisesta
HE 74/2023

Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimi
Perhe- ja sosiaalipalvelut
Maarit Sulavuori, perhe- ja sosiaalipalvelujen johtaja

Helsinki

Kirjallinen asiantuntijalausunto

Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimi on antanut lausunnon
16.11.2023 mennessä

Allekirjoittajana on toiminut Juha Jolkkonen, toimialajohtaja

Lisätietojen antajia ovat:

- Anne Qvist, aikuissosiaalityön päällikkö
- Leena Luhtasela, nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön johtaja

Asumistuen tilanne Helsingissä

1. Asumistuen haaste Helsingissä

- Euromääräinen asumistuki pienenee eniten Uudellamaalla, erityisesti Helsingissä.
- Helsingissä korkeimmat asumiskustannukset valtakunnallisesti.

2. Pienituloisuus ja vaikeudet

- Monilla pienituloisilla talouksilla vaikeuksia suoriutua asumis- ja elinkustannuksista.
- Pienentynyt asumistuki lisää taloudellista painetta.

3. Tilastot Helsingistä

- Lokakuu 2023: Helsingissä 70,477 yleisen asumistuen saajaruokakuntaa (18% Suomen kokonaismäärästä).
- Vertailu: Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella 29,345 ja Vantaa-Keravan hyvinvointialueella 23,509.

Asumistuen tilanne Helsingissä

4. Asumistuen saajat Helsingissä

- Suurin osa yksineläviä tai yksinhuoltajia.
- Yli kolmasosa alle 30-vuotiaita.
- Merkittävä osa pienituloisia työttömiä, opiskelijoita ja palkkatyössä olevia.

Helsingin tilanne haastava monilla sektoreilla. Asumistukimuutokset voivat pahentaa tilannetta, lisätä köyhyyttä ja vaikeuttaa henkilöstön rekrytointia. Tarpeen tarkastella uudelleen muutosten vaikutuksia ja harkita toimenpiteitä erityisesti lasten, nuorten, ja haavoittuvien talouksien tukemiseksi.

Asumistuen muutoksen vaikutukset Helsingissä

1. Tausta ja tavoitteet

Kannatettavaa: Julkisten menojen hillintä ja talouden tasapainottaminen.

Perustelut: Sosiaaliturvan yksinkertaistaminen ja työhön kannustaminen.

2. Omistusasuntojen asumistuen lakkauttaminen

Tavoite: Kohdentaa tuki pienituloisimmille, vähävaraisimmille.

Suositus: Selkeä siirtymäaika ja porrastus.

3. Vaikutukset asumistukeen

Kohdistuminen: Pienituloiset työttömät, opiskelijat, palkkatyössä olevat.

Euromääräinen pienentyminen: Opiskelijat -76€, työttömät -73€, työssäkäyvät -133€.

Osa-aikatyö: Ei kannusta, lisää talouksien velanottoa.

Erityisryhmät: Pienituloiset yksinasuvat ja nuoret aikuiset.

Asumistuen muutoksen vaikutukset Helsingissä

4. Vaikutukset lapsiperheisiin

Pienituloisuus kasvaa: Kahden vanhemman perheet -140€/kk, yksinhuoltajat -111€/kk.

Huolenaiheet: Kasvava lapsiperheköyhyys, vastoin Helsingin kaupunkistrategiaa.

5. Toimeentulotuki ja taloudellinen haavoittuvuus

Seuraamukset: Yhä useampi talous turvautuu toimeentulotukeen.

Pitkittyvä asiakkuus: Toimeentulotukiasiakkuudet pitkittyvät, kasvava kustannus ja työmäärä.

6. Henkilöstön riittävyys ja työkuorma

Haaste: Henkilöstön riittävyys vaikeaa monilla aloilla Helsingissä.

Seuraukset: Kasvava työkuorma, vähentyvä aika suunnitelmalliselle sosiaalityölle.

Helsingin esitykset

1.Kuntaryhmä ja asumismenot:

Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala ei kannata hallituksen esitystä nykyisessä muodossaan, vaan esittää Helsingin säilyttämistä omana kuntaryhmänään, huomioiden kaupungin erityispiirteet ja korkeat asumismenot.

2.Kuntaryhmään 2 siirtäminen:

Helsingin siirtäminen kuntaryhmään 2 on arvioitu hallituksen esityksessä olevan vähiten kustannuksia aiheuttava vaihtoehto tavoiteltuihin säästöihin nähden.

Helsingin esitykset

3. Ansiotulovähennys:

Ansiotulovähennyksen säilyttäminen ennallaan tai sen maltillinen laskeminen. Tavoitteena on säilyttää kannustin osa-aikaisen työn vastaanottamiseen, joka on tärkeä vaihtoehto yksilön aktivoimiseksi ja osaamisen ylläpitämiseksi niille, jotka eivät kykene työskentelemään kokoaikaisesti eri syistä.

4. Täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen kustannukset:

Mahdolliset muutoksista aiheutuvat täydentävän ja ehkäisevän toimeentulotuen lisäkustannukset ja lisäresurssitarve korvataan täysimääräisesti.

5. Sosiaaliturvauudistus:

Huoli sosiaaliturvauudistusten oletetuista vaikutuksista, erityisesti lapsiperheköyhyyden kasvusta, talouksien velkaantumisesta ja syrjäytymisriskissä olevien määrän lisääntymisestä.

Ehdotetaan selkeitä valtakunnallisia toimenpiteitä näiden asioiden korjaamiseksi.

Kiitos!